

Mest op de weide vormt altijd een risico op besmetting.

© HANNE GEENEN

Studieavond focust op weidegang en ontwormen

Hoe je paard duurzaam ontwormen?

Het voorjaar staat voor de deur. Dan genieten paarden dagelijks van vers gras op de weide. Helaas houdt het weideseizoen ook in dat paarden te maken kunnen krijgen met worminfecties. We geven enkele tips om die onder controle te houden.

Hanne Geenen, departement Landbouw en Visserij

Jarenlang werden paarden standaard vier tot zes maal per jaar ontwormd volgens vaste schema's, in de hoop dat ze vrij bleven van

worminfecties. Maar die aanpak werkt resistentie tegen ontwormingsmiddelen in de hand. Het departement Landbouw en Visserij organiseerde midden

maart een studieavond over weidegang en ontwormingsmanagement voor paarden. Edwin Claerebout van de faculteit Diergeneeskunde van UGent gaf er een overzicht van de belangrijkste maag-darmwormen bij paarden en het monitoren van worminfecties. Jan Eskens van het departement Landbouw en Visserij lichtte het weidebeheer toe.

Alleen indien nodig

Vrijwel alle paarden zijn besmet met maag-darmwormen, maar niet elke besmetting is even gevaarlijk, dus is het niet nodig om elk paard te ontwormen. Duurzaam ontwormen wil zeggen dat je inzet op preventie en monitoring en dat je alleen de paarden ontwormt die het nodig hebben, namelijk dieren die veel wormeieren uitscheiden en daardoor een infectierisico voor andere paarden vormen. Tijdens de monitoring wordt gefocust op infecties met strongyliden (bloedwormen), de belangrijkste parasieten bij paarden.

Duurzaam ontwormen start met een doordacht weidebeheer (zie kader), waarbij je mest op de weide minimaal een tot twee keer per week verwijdert, want besmette paarden scheiden wormeitjes uit via de mest. Deze eitjes ontwikkelen zich op de weide tot larven, die samen met het gras opgegeten worden door de paarden. Vervolgens kunnen de larven zich in het paard verder ontwikkelen tot volwassen wormen.

Ook het monitoren van infecties is belangrijk. Dat gebeurt door microscopisch onderzoek van de mest, waarbij het aantal wormeieren per gram mest geteld wordt (EPG-waarde). Via de EPG en het weiderisico wordt bepaald welke dieren behandeld moeten worden. In het geval van individuele meststalen wordt bijvoorbeeld het schema in de tabel gehanteerd. Dit mestonderzoek wordt bij voorkeur 2 tot 4 keer per weideseizoen uitgevoerd met verse mest die maximaal 48 uur gekoeld bewaard wordt. Een mogelijk schema voor mestonderzoek is maart - mei - juni - augustus. Alleen paarden met een EPG-waarde hoger dan 500 hoeven ontwormd te worden, die met een EPG-waarde kleiner dan 200 niet. Wie regelmatig mestonderzoek uitvoert, merkt dat sommige paarden altijd wormeieren uitscheiden, terwijl andere amper last lijken te hebben. Deze typische wormei-uitscheiders wil je opsporen voor een behandeling. Dat betekent wel niet dat je je paard niet meer hoeft te ontwormen zolang de

Microscopisch beeld van eieren van strongyliden (bloedwormen).

EPG-waarde lager blijft dan 200, want met een mestonderzoek kan je niet alle infecties aantonen. Dat geldt zeker voor infecties met lintwormen en horellarven. Het blijft dus nodig om elk paard een keer per jaar standaard te ontwormen in de winter. Veulens en jonge paarden moet je nauw opvolgen, omdat ze ook vatbaar zijn voor andere infecties, zoals veulen- en spoelworm. Hetzelfde geldt voor oude paarden met een verlaagde immuniteit.

Ontwormen op basis van mestonderzoek hangt samen met een goed weidebeheer en mest regelmatig verwijderen van de weide. Wanneer de weide een hoge bezettingsgraad heeft, wanneer je geen mest verwijdert en diverse leeftijdsgroepen samen laat weiden, zal je preventief moeten ontwormen volgens een vast schema, met het risico op resistentievorming.

i Meer informatie over duurzaam ontwormen krijg je bij je dierenarts.

Analyse van de EPG-waarde van een meststaal

Kleiner dan 200	Paard hoeft nu nog niet ontwormd te worden
Tussen 200 en 500	Hoog risico* op de weide: ontwormen
	Laag risico op de weide: nog niet ontwormen
Groter dan 500	Paard moet ontwormd worden

(*) Hoog risico is een samenhang van diverse factoren: hoge bezetting, geen mest verwijderen, allerlei leeftijden.

Bron: faculteit Diergeneeskunde Universiteit Utrecht

Tips voor een goed weidebeheer

- 1 Zorg voor een goed ontwikkelde en gesloten graszode.
- 2 Een weide met een te hoge bezettingsgraad (meer dan 3 paarden per ha) zal snel overbegraasd raken en groeipunten worden beschadigd. Paarden zullen dan gras eten in de mestzones en onkruiden hebben er vrij spel.
- 3 Stel de groepen aandachtig samen. Laat leeftijdsgenoten samen weiden. Wanneer je een nieuw paard introduceert, voer dan eerst een mestonderzoek uit en behandel indien nodig.
- 4 Regelmatig omweiden kan de besmettingscyclus onderbreken.
- 5 Wanneer runderen en schapen nadien grazen op de paardenweide nemen ze wormeitjes en larven op, maar ze worden zelf niet geïnfecteerd. Dat verlaagt de infectiedruk op de weide.
- 6 Let op met leverbotinfecties bij paarden op natte graslanden.
- 7 Is het grasland te sterk beschadigd of is de wormdruk op de weide te hoog? Kies dan voor graslandvernieuwing. Dat zal ook de hoeveelheid onkruid verminderen.
- 8 Verwijder regelmatig de mest. Dat is arbeidsintensief, maar het is de effectiefste maatregel. Mestplaatsen regelmatig maaien of bloten zorgt voor minder onkruid en vergemakkelijkt het opruimen van de mest.